l. Library
Oak Street
UNCLASSIFIED

Dělnické písně.

Výbor písní sociálně demokratických, doplněný písněmi prostonárodními obsahu demokratického neb sociálního.

Motto: Dále jen, dále jen
vznesme zpěv . . .!

Uspořádal:

Julius Myslík.

V Praze 1903.

Nákladem Tiskového družstva československé strany sociálně demokratické (časopis »Zář«). Tiskem Dělnické knihtiskárny.

Předmluva.

Knížka tato má sloužiti soudruhům a soudružkám jako praktická pomůcka při zpěvu. Není to tudíž úplná sbírka (anthologie) všech našich písní, dosud složených, nýbrž *výbor nejlepších písní*, ať starších neb novějších, pokud se v řadách československé sociální demokracie zpívají a pokud jejich hodnota zaslouží, aby i nadále u nás se udržely.

S tohoto hlediska vycházeje, vynechal jsem ovšem značný počet písní, v dosavadních zpěvnících obsažených, což zejména platí o těch písních, které jednotlivci složili, jak jim to právě napadlo a jež tedy nevyšly přímo z potřeb hnutí. To vidíme nejlépe z toho, že mnohokráte na jeden nápěv složeno *několik* zcela odlišných textů; tak na nápěvy písní „Nad Berounkou“, Zapadá slunko“, „Zapějme si píseň, bratří“ a j. máme *tři*, na píseň „Příroda nám káže“ *čtyry* a na píseň „Kdo zlato vydobývá“ a „Marseillaisu“ dokonce *pět* úplně různých textů! Považoval jsem v těchto případech za správno, ponechati (až na malou vyjimku) jen jeden text a ostatní vůbec vypustiti. Také některé písně, menší ceny literární, aneb nemající právě většího významu, musil jsem vynechati, nechtěje přivoditi jich nepotřebným zařaďováním v tento zpěvník značné jeho zdražení.

Za to obohaceny jsou „Dělnické písně“ velice notami, jimiž provázena slušná řada význačných našich původních písní. Vedle toho obsahují „Dělnické písně“ několik velmi pěkných původních i přeložených písní, jež třeba nejsou dílem soudruhů, přece naše myšlenky vyjadřují, a pak několik krásných písní národních, naší tendence, namnoze rovněž i s notami, jež jsem zvlášť se zřetelem k soudružkám do zpěvníku zařadil a které z části vyplní citelnou mezeru, v naší původní zpěvní poesii tolik se jevící.

U některých našich písní opravil jsem kostrbaté sloky; činil jsem tak ovšem jen v případě nejnutnějším, chtěje odstraniti slohové nebo gramatické poklesky, tu a tam se vyskytnuvší.

Při pořádání tohoto zpěvníku překážel mi značně předem vymezený rozměr jeho, jenž, jak uvedeno, nemohl býti překročen, aniž by se zpěvník ještě nezdražil. Proto musil jsem přece jen některé slušné písně, jež bych byl rád ve zpěvníku viděl, vynechati. Doufám však, že vzrůst hnutí našeho později umožní vydání obsáhlejšího zpěvníku, který by obsahovati mohl nejen veškeré cenné písně, jež vyjadřují city a snahy hnutí našeho, ale i pěkné písně lidové (lyrické, žertovné, milostné a p.), kterými by bylo nejlépe možno zatlačiti ony šeredné odrhovačky, jež se dnes v lidu tolik šíří, otravujíce jeho cit a vkus.

Ku konci musím vzdát díky soudruhům Jos. Skalákovi, F. V. Krejčímu, Ant. Mackovi, jakož i všem ostatním, kteří mi při sestavování „Dělnických Písní“ laskavě radou přispěli.

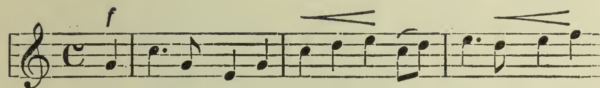
V PRAZE, v říjnu 1903.

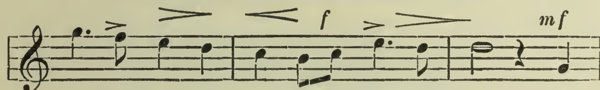
Julius Myslík.

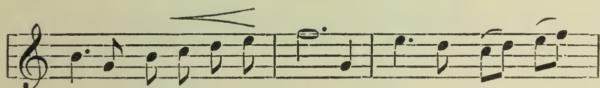
Píseň práce.

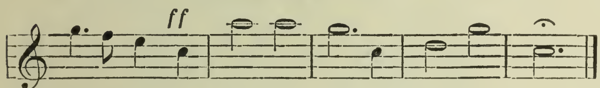
Rázně.

Josef Scheu.

Když slabý proti zvířeti
ve skalním kryl se doupěti
a za zbraň měl jen pěst —
kdo zhotovil mu první zbroj?
Šlechetné práce byl to zdroj.
Buď práci čest, buď práci čest!

Když v pralesu pak ve hloubce
trám snášel k první chaloupce,
by zimu spíš moh' snést:
kdo poskytnul mu výhody?
Jen práce jeho výplody.
Buď práci čest, buď práci čest!

Když lesy v pole zorával,
půdu k zahradám vzdělával,
by hojně mohly kvést:
kdo vyrobil mu první pluh?
Byl to jen práce tvůrčí duch.
Buď práci čest, buď práci čest!

Když v pospolitém životě
styděl se ve své nahotě
a počal látky plést:
kdo zhotovil mu první šat?
Či nebyla to práce snad?
Buď práci čest, buď práci čest!

Když touhou k předu jedině
puzen byl v úzké dědině
zakládat velkých měst:
kdo vystavěl mu první dům?
Byl šlechetné to práce um.
Buď práci čest, buď práci čest!

Když v stálém lidstva množení
jde práce v blahém tvoření
mír snáší lidstvu s hvězd;
kdo zpříjemnil tu jeho stav?
Jen pracovníků pilných dav.
Buď práci čest, buď práci čest!

Když sbratření všech národů
zve vítězně v boj přírodu,
kdo tisíc razil cest
po horách, moři, planině?
Muž práce byl to jedině!
Buď práci čest,. buď práci čest!

A přec ta všeho tvůrkyně
lenochů jest otrokyně
a bitvu musí svést,
by svobody si dobyla
a lenost na vždy zhubila.
Buď práci čest, buď práci čest!

Jen, muži práce, nelkejte
a k zápasu se chystejte,
již přichází nám zvěst:
že práce zvítěziti má —
padnout že musí krutá zla.
Buď práci čest, buď práci čest!

Ta práce, matka pokroku,
a s ní armáda otroků
jde hájit svoji čest.
Zásada naše na světě
po šťastném boji rozkvete.
Buď práci čest, buď práci čest!

Napsal Josef Zapf. Přeložil F. Hlaváček.

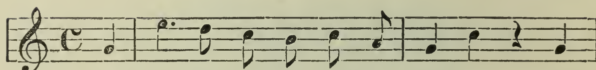

Rudý prapor.

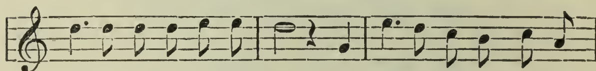
(Czerwony Sztandar.)

Interpelace poslance Daszyňského na říšské radě dne 3. března 1900 k zachování veřejnosti básně B. Czerwiňského.

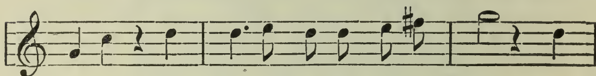
Polská.

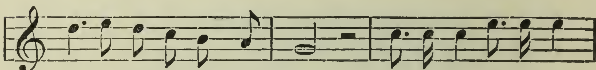
Pryč s ty-ra-ny a zrád-ci vše-mi, nechť

zhy-ne starý podlý svět, my no-vý život chcem na

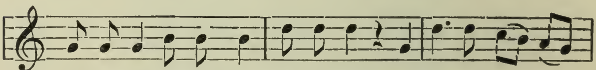
ze-mi, v němž ne-smí bý-ti žá-dných běd, v němž

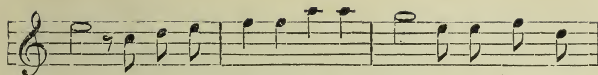
ne-smí bý-ti žádných běd. Dá-le jen, dá-le jen

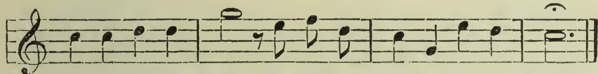

vznesme zpěv, náš pra-por na-de trů-ny vla-je,

ue-se on pomsty hrom, li-du hněv, volno-sti se-je
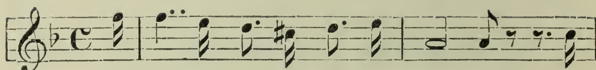

Krev naši, prolévanou katy,
my oplýváme slzami,
však přijde jednou den odplaty,
[:kdy potom budem' soudit my:].
Dále jen, dále jen atd.

Ať staří lotři, noci děti,
chtí navázat strhanou nit,
co zlé, to musí pomíjeti,
[:co dobré, věčně musí žít:].
Dále jen, dále jen atd.

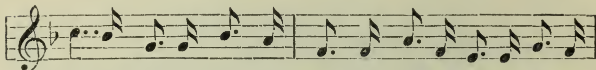
Nuž spějme, bratři, ruku v ruce,
v šik svorný, mocný jako proud,
jak veletok, jenž proudí prudce,
[:musíme cíle dostihnout:].
Dále jen, dále jen atd.

Internacionála.

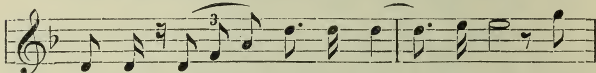
Pochodem. P. Forest.

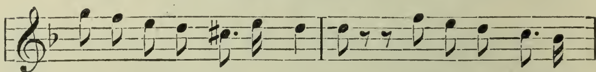
Již vzhů-ru! psan-ci té - to ze - mě! Již

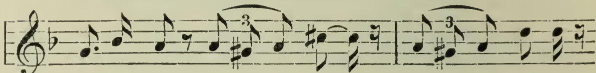
vzhůru! všickni, jež hlad zhnět! Teď duní právo v jícnu

tem-ně a výbuch za-hřmí na - - po-sled. Od

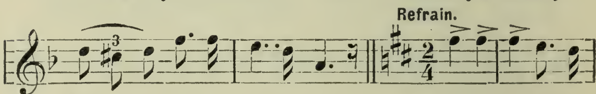

mi-nu-lo-sti spěj-te zpá-tky. O-tro-ci, vzhůru

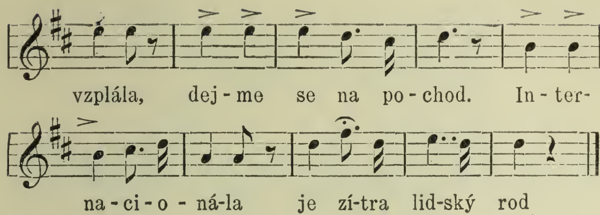

k cí-lům svým! Základ se chví svě-ta již vratký:

Refrain.

My ničím nejsme, buďme vším! Poslední bitva

Záchranců nejvyšších tu není,
ni bůh, ni césar, tribun též;
sami se spasme v zápolení,
veřejné blaho prohlasmež!
Žaláře ducha prolamujme,
necht lup svůj pustí lotra pěsť,
dujme již v svou výheň a kujme
železo, dokud žhavo jest!
Poslední bitva vzplála;
dejme se na pochod.
Internacionála
je zítra lidský rod.

Stát utiskuje, zákon šidí,
z chuďasa krve ssaje daň;
bohatci břímě dát se stydí,
chudého právo — plivnout naň.
Muk pod bičem již máme dosti,
Rovnosti zákon budiž zdráv!
Dí: není práv bez povinností,
povinností pak beze práv!
Poslední bitva vzplála;
dejme se na pochod.
Internacionála
je zítra lidský rod.

Jste hnusni, vládci drah a dolů,
nechť slavozáří chcete plát;
což cílem nebylo vám spolu
práci jen stále okrádat?
Do bezedných kas této smečky
vše plyne, nač rab musí dřít;
vraťte vše zpět, konec buď léčky,
jen co mu patří žádá lid.
Poslední bitva vzplála;
dejme se na pochod.
Internacionála
je zítra lidský rod.

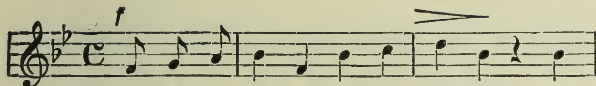
Dělníci, též rolníci, bratři,
jsme velkou stranou dělnickou;
všem lidem jenom země patří
a zahaleči ať již jdou!
Dost napásli se naší muky!
Vran, supů hejna kroužící
rozptýlí den příští jich shluky,
věčně vzplá slunce zářící.
Poslední bitva vzplála;
dejme se na pochod.
Internacionála
je zítra lidský rod.

Napsal Eugen Pottier. Přeložili Ant. Macek a Jos. Skalák.
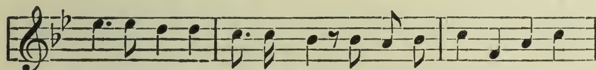

Pochod socialistů.

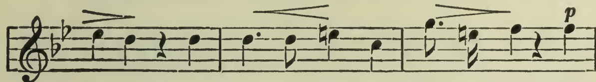
K. Braun.

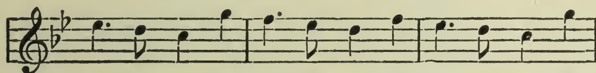
Hoj, so - ci - a - li - sté, jen v řa - dy! Již

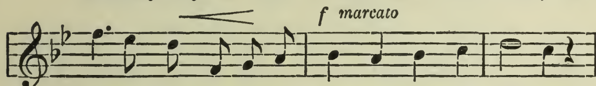
bu-bny zní a pra-por vlá, jdeť o svo - bo-du práce

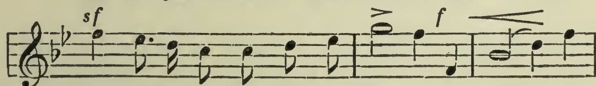
vša-dy, o vol-nost, z nás již so - tva zná. Po-

zem-ský ráj a slun-ce krás a du-cha svit, vě-

dě - ní jas ce-lé-mu svě - tu bu - diž dá - no:

toť stá-le cíl, po němž je ždá-no! To je té

prá - ce sva - tý boj, to je té

ff

prá - ce sva - tý boj, s ná-mi je lid,

ví - tězný voj, s ná-mi je lid, ví - těz-ný voj!

Vy nesčíslné miliony
v městě, v poli a v hloubi šacht,
jste jen k tomu dnes odsouzeny
za almužnu dost pracovat.
Vzdycháte ještě v bídě pout!
„Vzhůru!“ hlas volá, „v boje proud!“
z muk, bolu buď vám pomáháno.
Toť stále cíl . . . atd.

Ne s obrněním těch barbarů,
ni s puškou, mečem bojujem.
nás na vítěznou vede dráhu
meč ducha a štít práva jen.
By blaho vzkvétlo, zavlád' mír
a naděj' vzešla, plesná chvíl',
to dělníku nechť je popřáno.
Toť stále cíl . . . atd.

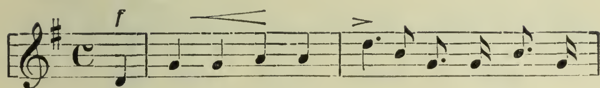
Napsal Max Hegel. Přeložil Jos. Krapka.

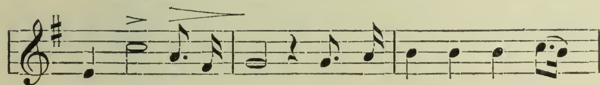
Marseillaisa.

Revoluční hymna národa francouzského od Rougeta de l'Isle.

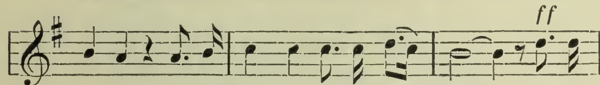
Rázně.

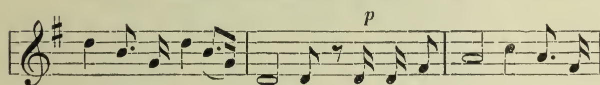
Ve zbraň již dí - tky Fran-ci - e, den slá - vy

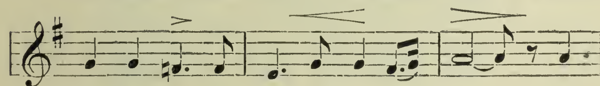
na trůn za - se - dá! Hle! pro-ti nám ty - ra-
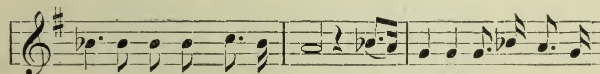

ni - e kr-va - vý pra-por po-zve - dá——, kr-va-

vý prapor pozve - dá——. Po-slyšte, jak po krajích

tam zá - stu - py řá - dí zbě - si - le, při-

chází vraždit v loktech vám že - ny i dítky roz-mi-

ff

lé! Do zbra - ně, ob-ča - né! v šik

svůj se ka-ždý řaď! Jen dál, jen dál,

ff

krev ne-či - stá ať skro - pí luh i sad.

Co chce ta rota otroků,
zrádců i králů spiklených?
Nač pouta vlekou po boku
dle choutek dávno tajených?
Na Vás to, Francie občané,
ó jak jen bídáctví to zvát!
Vás chtějí drzí katané
v porobu starou ukovat!
Do zbraně, občané,
v šik svůj se každý řaď,
jen dál, jen dál,
krev nečistá ať skropí luh i sad.

Jak? Zástupy ty cizáků
by měly doma vládnout nám?
Ty roty zpupných žoldáků
vítězství našich bořit chrám?

Ó lide! Ruka spoutaná
by v jařmo měla snížit nás
a mrzký tyran občana
snad svobodného týrat zas?
Do zbraně, občané,
v šik svůj se každý řaď,
jen dál, jen dál,
krev nečistá ať skropí luh i sad.

Třeste se, zrádci, despoti,
ze všad jen hanba kyne vám!
Záměry vaše překotí,
zničí „bůh války“ v brzku sám.
Každý z nás vojínem je teď,
a poslední-li padne rek,
Francie nové zrodí hned,
by zkrotili váš běsný vztek!
Do zbraně, občané,
v šik svůj se každý řaď,
jen dál, jen dál,
krev nečistá ať skropí luh i sad.

Občané, reci, v zápětí
smrt - milost neste u vrahů voj;
nechť želí smutné ty oběti,
že proti Vám se dali v boj.
Ne milost hyenám těm však,
těm souvinníkům lotrů zlých,
těm tygrům, jižto vztekle tak
rozrývaj' ňadra matek svých!
Do zbraně, občané,
v šik svůj se každý řaď,
jen dál, jen dál,
krev nečistá ať skropí luh i sad.

My postoupíme v první řad,
až starších více nebude;
my najdem' jejich stopy všad
i slávy, jež je přebude.
Nechtíce pak jich přetrvat
leč sdílet s nimi hrobu kout
jediný cíl pak budem znát:
je pomstít nebo zahynout!
Do zbraně, občané,
v šik svůj se každý řaď,
jen dál, jen dál,
krev nečistá ať skropí luh i sad.

Posvátná lásko k otčině,
sprovoď ty naše mstitele;
svobodo drahá, hrdinně
bojuj za naše přátele!
K praporům našim rychle spěj
vítězství na tvůj mužný hlas;
nechť vrahové — než zcepeněj' —
co vítěze zří slavné nás!
Do zbraně, občané,
v šik svůj se každý řaď,
jen dál, jen dál,
krev nečistá ať skropí luh i sad.

Z časopisu »Svoboda« v Praze.

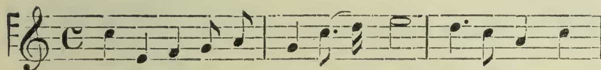

Dělnický pochod.

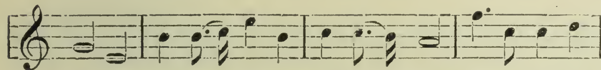
Věnováno Dělnickým tělocvičným jednotám.

Slova i hudba od Jul. Bunzl-Federna.

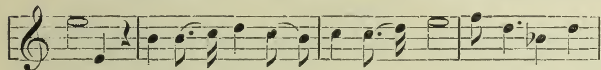
Marcia.
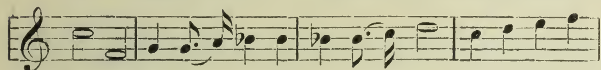

Vzhů-ru, soudruzi, ráz na ráz v řad se stav-te

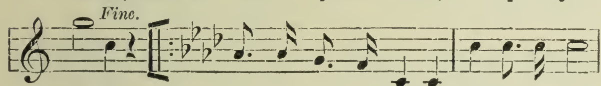
či - le, muž za mu-že v pev-nou hráz, jen tak dojdem

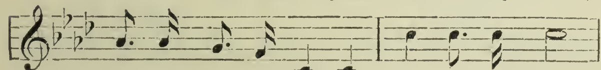
cí - le. Od-ho - dla - ně v ka - ždý čas, bez bázně, zmu-

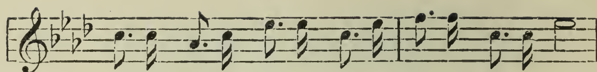
ži - le, muž za mu-že v pevnou hráz, v ne-po-dajné

sí - le! Na vzdor podlým tmářům dál jen a dál,
Ne - zmí - rej-me v klidu, dál jen a dál,

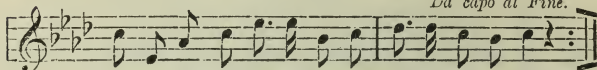

na vzdor o - tro-ká - řům dál jen a dál,
v boj za prá - va li - du dál jen a dál,

stej-ný krok a stej-ná my-sl ve-dou k ví-tězství.
pe-vná páž a pe-vná vů-le vše-mu o - do - lá,

Da capo al Fine.

svo-bo-dy, hle, jasná zá-ře do no - ci se stkví!
ro-vno-sti, hle, ru-dá zá-ře v boj nám plápo-lá!

Přeložil Foltýn.
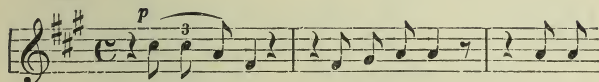

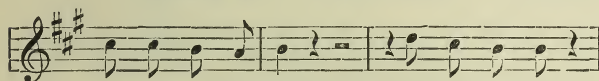
Utichni teď, struno lkavá . . .

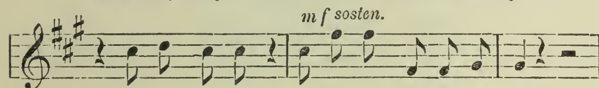
Z »Písní otroka« od Svat. Čecha.

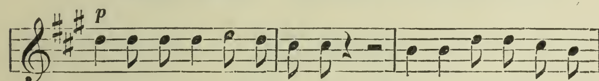
Karel Weis.

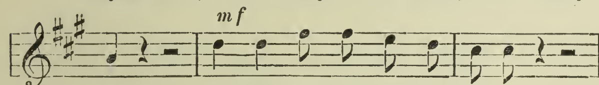
Zvolna.

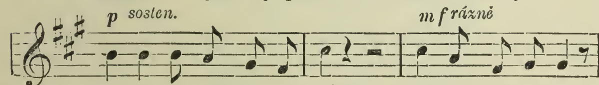

Nespočísti, nedozříti,
co nás rabů chová svět,
myriády druhů cítí
stejnou bídu, stejný hnět —
berou nám i slova těchu,
trpět musí otrok něm:
Ticho dole! Ani vzdechu!
Kdo jen špetne — roubík sem!

Ale jen rukou
potřebí hnout,
ozve se v tichu
řinčení pout.

Zvuk ten mluví zvláštní řečí,
jíž moc žádná neztlumí,
jíž rab rabu tajně svědčí,
jíž pán bledna rozumí;
řeč ta nejednou mu plaší
s hedvábného lože sen,
děsnou vidinou ho straší,
že již blízek pomsty den.

Tekel ufarsin
v hodovny kout
píše mu ruka
v řinčení pout.

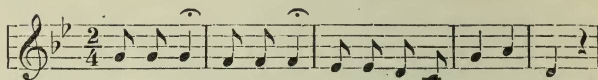
Darmo šepce: „Liché zvěsti!
Bez meče je rabská dlaň,
proti bouři holých pěstí
ochrání mne strážců zbraň — —“
Až hněv milionů vzplane,
stráž tvá hrůzou oněmí,
okov ruky upoutané
v děsnou zbraň se promění.

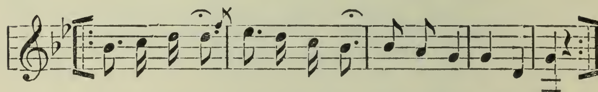
Na lebky katů
v strašlivý soud
stotisíc třeskne
železných pout.

Stesky poddaného.

Zdlouha. Slovenská.

Každý̄ho sužuje
platu nepovyšuje;
[: Pán sa nazdá, že na veky
panuje, panuje. :]

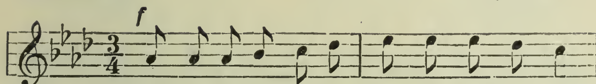
Vy, páni zemani,
my jsme vaši poddaní;
[: Však my budem v čiernej zemi
srovnaní, srovnaní. :]

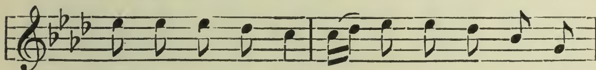
Jak sedliak, tak i pán —
všetci musia umríti;
[: Všetci musia v čiernej zemi
uhniti, uhniti. :]

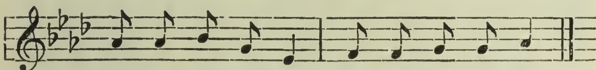
Pánovia, pánovia!
Za čo my vám robíme?
[: Čí to len za tú zem čiernu,
čo po nej chodíme?! :]

Na Lhoteckém panství.

Rozmarně. Z Bydžovska.

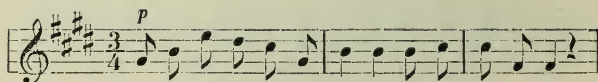
V poledne je málo
[: a k večeři nic,:]
bude-li tak dlouho,
[: odejdu jim pryč.:]

Zavři milá očka svoje . . .

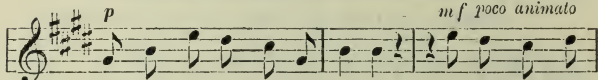
Z »Písní otroka« od Svat. Čecha.

Karel Weis.

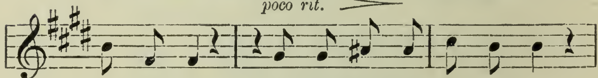
Mírně.

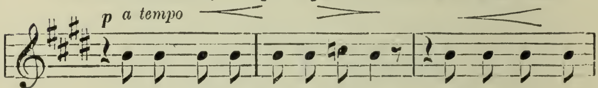
1. Za-vři mi-lá o-čka svo-je, ma-lý o-tro-ku!
2. Co tě vi-nu do ná - ru-čí, ve tvůj dětský sluch
4. Až pak vzrosteš v jaré sí - le modla snivých děv,
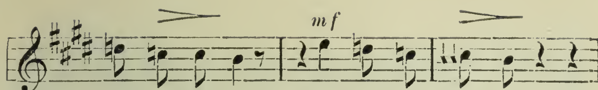

1. Již se třpy-tí hvězdné ro-je v temno-modrém
2. o - tro-cká již hud-ba zvu-čí: pout mých dr-sno-
4. od - vle-kou tě s jařmem v týle pod pá - no - vu
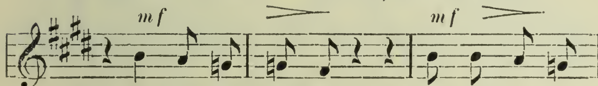

1. vy - so - ku, v te-mno-mo-drém vy - so - ku;
2. hla- sý ruch, pout mých dr-sno - hla - sý ruch.
4. ko - rou-hev, pod pá - no - vu ko - rou - hev,

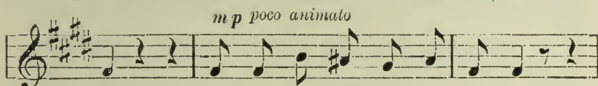
1. tvo-je máť, den ce - lý štvaná, oddechnout smí,
2. Ne-víš, ach! co v so-bě chová, že i to - bě·
4. po - že - nou tě v pusté vřavě pro-lít k je - ho
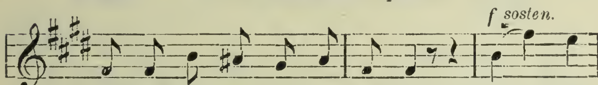

1. u - tý - ra - ná, to - bě po bo - ku,
2. již se ko - vá že - le - zný ten kruh,
4. cti a slá- vě mla-dou, vře - lou krev.

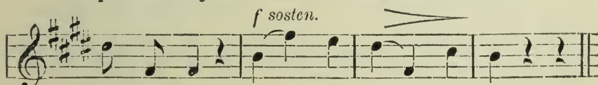
1. to - bě po bo - ku. ______
2. ______ že - le - zný ten
4. ______ mla-dou, vře-lou

1. ___. Tvo - je máť, den ce - lý štva-ná,
2. kruh. Ne - víš ach! co v so-bě cho - vá,
4. krev. Po - že - nou tě v pu-sté vřa- vě

1. od-dechnout smí, u - tý - ra - ná, to - bě
2. že i to - bě již se ko - vá ______
4. pro - lít k je-ho cti a slá - vě ______

1. po bo - ku. ______
2. ______ že - le - zný ten kruh.
4. ______ mla - dou, vře - lou krev.

pp poco animato *sosten.*

3. Zro-di-la jsem te-be s bolem a přec ne-jsi

animato *p*

můj, ja-ko sup již krou-ží ko-lem

f sosten. *animato* *mp*

ne-do-čka-vě ka-tan tvůj; so-tva rozum tvůj se

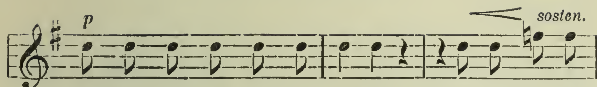
zbu-dí. do dět-ské již za-tne hru-di

p poco sosten. *pp*

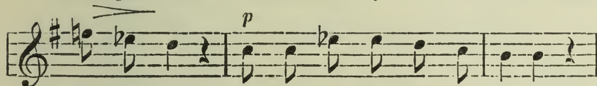
dra-vý pazour svůj, dra-vý pazour svůj.

pp poco animato *sosten.* *animato*

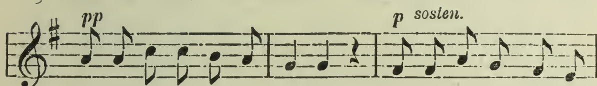
5. Temné křídlo noční mů-ry o-chvívá tvou líc,

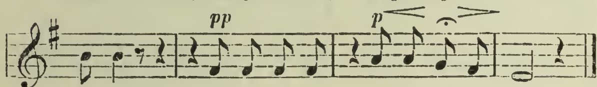
nad pal - ma - mi s modré hů-ry sví - tí hvězd už

na ti - síc; za - vři o - čka, mo - je kví-tí,

za-vři o-čka, mo-je kví-tí, k po-tupné-mu ra-ba

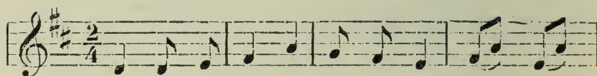

ži - tí ne-probuď se, ne-probuď se víc!

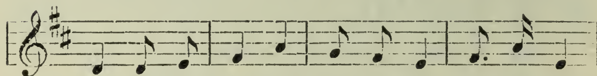

Ukolébavka.

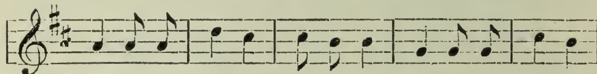
Andante.

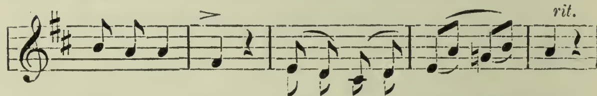
1. Můj syn-ku dra-hý, je - di - ný, hou, hou,
2. Tvůj příchod ni - kdo ne - ví - tal, hou, hou,
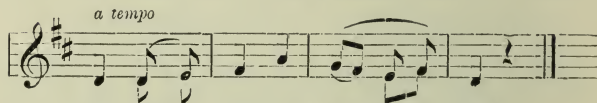

1. proč při-šel's na svět ne - vin - ný? hou-py hou!
2. jen v kou-tě kdo - si za -vzdy-chal, hou-py hou!

1. Ma - ti - čka tvo-je pro se - be dost ne-má chle-ba,
2. Do vín-ku o - sud dal ti, dal jen chudou má-mu,

1. pro te-be kde vez - me na mlí - čko?
2. je - jí žal, a v srd-ci zhaslé tou - - - hy!

1. Ha - jej, ha - jej mé sr - dí - čko!
2. Ha - jej, měj spá-nek dlou - - - hý!

Sloky 3., 4. a 5. jako 2.; jen ve 3. sloce konec:

Ha-jej, plo - de mé lá - - - sky!

Tvůj profil jemný nehodí,
hou, hou,
se ke mně v páté poschodí,
houpy, hou!
Pro moje stěny holé tak
je safírem tvůj jasný zrak
a zlatem tvoje vlásky,
Hajej, plode mé lásky!

Je chudá švadlí tvoje máť
hou, hou!
a tulák táta tvůj je — ať!
houpy hou.
Však co jsi, synku, na světě
štěstí mu v dáli nekvěte —
— mně zčervenaly zraky.
Spi, zaženu zlé mraky!

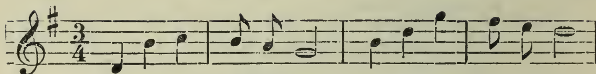
Teď konec, hošku, radostem,
hou, hou,
je tichá voda pod mostem,
houpy, hou!
Je hluboká a mlčící.
Dvě modré skvrny na líci —
tak přinesou tvou máti . . .
Spi, západ vlas ti zlatí!

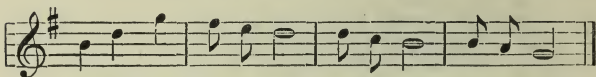
Marie Majerová.

To naše stavéní.

Mírně. Ze St. Podvorova.

Nedáł pozdravéní,
ani půł słovečka,
že su já pro něho
chudobná děvečka.

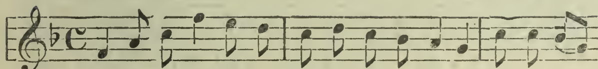
Chudobná děvečka
chudobnéj mateře,
přeca neotevřu
łedakomu dveře.
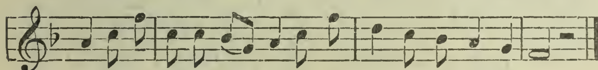
Otevřu, otevřu,
ałe sa podívám,
bude-łi za to stát,
co mu já otvírám.

Nestojí-łi za to;
před naším je błato,
hodím ho do něho,
nevyłeze z něho.

Krásná jsem já dcerka . . .

Andante gustoso. Česká.

Ty, hvězdičko malá,
kdybys lásky znala
a měla's srdíčko,
má zlatá hvězdičko,
jiskry bys plakala!

Plakala bys se mnou,
plakala noc celou,
že pro věno zlaté,
nevěsty bohaté,
s milým mě rozvedou.

Ide Marýna.

Volněji. Moravská.

I - de Ma - rý - na od Ho - do - ní - na,

pan fa - rár za ňú s hol - bi - čkú ví - na,

haj - rá - rum, haj - rá - rum, haj - rá - rum, juch!

Počkaj, má milá, napí sa vína,
budeš červená
jako malina.
Hajrárum, hajrárum,
hajrárum juch!

Pane faráru, nechcu já vína,
mohla bych dostat
ceru neb syna,
Hajrárum, hajrárum,
hajrárum juch!

Těžký odchod.

Táhle. Od Břeclavy.

Ja-kú sem si fra-jí-ren-ku za-mi-ło-
vál, ja-ko by ju ma-lé-re-ček vy-ma-lo-
vał. O-či čér-né, bí-łé lí-čka,
ja-ko by ju ma-lo-va-ła ma-lé-re-čka.

Ale už je, moja miłá, všecko darmo,
už já mosím mašírovat zítra ráno,
zítra ráno, skoro ráno,
skůr než vynde jaśné słůnko nad Komárno.

Jen píseň svoji pěj!. . .

Hoj, dělníče ty švarný,
jen píseň svoji pěj —
ať stále zní a duní
v ten divý světa rej.
Nechť letí jak ptáček, jak ptáček, jak ptáček,
ať letí jak obláček, obláček, obláček, jak létat zná!
Ku předu, písni, spěj, stále jen dál, jen dál!
[:Hurá, hurá, stále jen dál, jen dál!:]

Jeť píseň tvoje krásná
a mluví ze srdce,
že zachvěti se musí
tvůj tyran i zrádce.
Nechť letí atd.

Svou písní mnoho zmůžeš,
ona ti síly dá,
ona tě v chvílí slabé
k činnosti pobádá!
Nechť letí atd.

Tož zpívej píseň svoji
a mužně kráčej v před,
by zpíval také s tebou
ten celý, širý svět!
Nechť letí atd.

Běla K.

Vězeňská.

Zapějme si píseň, bratří,
jak to volným mužům patří
třeba v žaláři byli.
V mužné písni, v mužném slově
nemá žalář vadit tobě
i kdyby tě trápili.

Pohleď, jak lid hladem kvílí,
kapitál vydírá, s pílí
co syn práce vytvořil.
Na tom nemá ještě dosti
vyssaje tě až do kosti
aniž bys se zprotivil.

Hola! hoši, na palubu,
třeba pluli jsme v záhubu
prapor náš neutone.
I kdybychom padli všici,
vstanou noví bojovníci,
rudý prapor zavlaje.

Zavlaje nám nad hlavami
jako rudá záře ranní,
zvěstujíc nám nový den.
Pročež, bratři, nemeškejme,
za svobodu život dejme,
tak lid blaha dojde jen.

N. Zoula.

Lassallův pochod.

Nuže, vzhůru, bratři dělníci,
Lassallův, aj, slyšte hlas,
[: ať nejsme věčně kvílící, :]
duch času volá nás.

Jen lidská práva, svobodu,
ať chrání každý z nás,
[: nechtějme práce porobu, :]
lenivých blaha zas.

Naším heslem budiž svornost,
dojdeme cíle na světě,
[: až rozkvete lidská rovnost :]
z Lassallova — z Lassallova poupěte.

Budoucí pak pokolení
navždy bude žehnat nám.
[: Přispěš každý utvořiti :]
společenský lidu chrám!

Nuže, vzhůru, bratři dělníci,
Lassallův, aj, slyšte hlas,
[: ať nejsme věčně kvílící, :]
duch času volá nás.

V. Kučera.

Kto za pravdu horí . . .

Kto za pravdu horí v svätej obeti,
kto za ľudstva právo život posvätí,
kto nad krivdou biednych slzu vyroní:
tomu moja pieseň slávou zazvoní!

Keď zahrmia delá, orel zaveje,
za svobodu milú krv kto vyleje,
pred ohnivým drakom vlasť kto zacloní:
tomu moja pieseň slávou zazvoní!

Kto si stojí slovu, čo priam shrkne svet,
komu nad statočnost venca v nebi niet,
koho dar nesvedie, hrozba neskloní:
tomu moja pieseň slávou zazvoní!

Karol Kuzmány.

Dělnická Marseillaisa.

Hle, červánky tam z východu
krvavě barví nebesa;
je slyšet bouření hromu,
[: až se celý svět otřásá:].
Toť svaté přírody boj,
jenž právě vzrůstat počíná.
Nuž vzhůru, bratři dělníci,
udeřila již hodina!
Jen pevnou mysl měj
a píseň svoji pěj
po městech a v širý kraj,
nechť zní jen první máj!

Konečně doba volnosti
má opět jednou nastati.
A dělník z toho otroctví
[: co člověk volný povstati :],

má poznat svoje práva
a poznat cenu svojich sil.
A vzít co příroda dává,
by skutečně člověkem byl.
Jen pevnou mysl atd.

Hle, jak se chvějí v úzkosti
každý den, každou hodinu,
přec nechtějí to odstranit,
[: co k bázni dává příčinu. :]
Nuž spojme svoje paže
a svorně každý stoupej v před,
jak povinnost to káže
to všecko vykonati hleď.
Jen pevnou atd.

Již dosti dlouho snášel jsi
to břímě hrozné poroby;
a proto musíš dokázat
[: že's hoden kýž'né svobody :].
Vždyť rozum tvůj jest zdravý,
jsi schopen v každém umění,
a síla tvojich paží
surové v jemné promění.
Jen pevnou atd.

Tvojí prací druhý slynul,
ty's všude byl jen nástrojem,
když zisk jemu z toho plynul
[: almužna tobě podílem :].
Nechtěj se déle dívat
na svoji a jiných porobu,
vstaňte a světte tento den,
v němž vidět kynout svobodu.
Jen pevnou atd.

J. K. N.

Píseň proletáře.

(»Zu Mantua in Banden . . .«)

Kdo zlato vydobývá,
kdo tesá kámen, kov?
Kdo tká sukno a hedváb,
kdo staví zdě a krov?
Kdo chléb boháčům snášet zná
a při tom sám jen bídu má?
[: To jsou mužové práce,
to je náš proletář!:]

Kdo od časného jitra
se plahočí až v noc?
Kdo jiným tvoří jmění,
rozkoše, krásu, moc?
Kdo kolo žene světové
a při tom nulou v státě je?
[: To jsou mužové práce,
to je náš proletář :].

Kdo vždy byl zotročilým,
nes otrokářů hněv?
Kdo pro ně musil dříti
a obětovat krev?
Jen poznej, lide, že's to sám,
jenž od pravěku vyssáván!
[: Vzhůru, mužové práce,
vzbuď náš se proletář!]

Své pozvedněte šíje
a s rudou vlajkou v řad:
mužně za volnost drahou
a za chléb bojovat,

urychlit vyssávání pád
a zemi mír a blaho dát,
[: toť cíl je mužů práce,
v nějž doufá proletář! :]

My máme mocnost v rukou,
tož svorně jděme v před!
Jen sjednocenost schází
a svobodni jsme hned.
Jen odhodlaně v zápas dál,
byť nepřítel i u děl stál.
[: Jen tak, mužové práce,
zvítězí proletář! :]

Napsal J. Most. Přel. J. B. Pecka.

Jen dál!

Příroda nám káže
netrpěti hlad.
Aj, tož vzhůru paže,
slavme jeho pád.
Pějme píseň bídy
sobcům na postrach,
ať se z cesty klidí,
nežli klesnou v prach.
Dál, dál, dál!
Heslem pokroku:
Nechceme víc pánů
ani otroků.

Kapitál nás trápí —
vizte postavy,
s nimiž bídný mamon
orgie slaví.

Proletáře pěstě
nejen ku strojům,
ale také jařma
k zhoubným rozbrojům.
Dál, dál, dál . . .

K žití právo máme
jako boháči,
ač jen dosud známe
trní, bodláčí.
Nám nekvetou růže
a nezkvetou dál,
an pot naší kůže
vlaží kapitál.
Dál, dál, dál . . .

Nám konečným cílem
volnost národů
bez sobectví moci,
trestních závodů.
Místo trestnic školy,
vlastní práce dost.
Pak blaho a pokoj
stálý u nás host.
Dál, dál, dál . . .

J. B. Pecka.

Mučeníkům komuny.

(»Zu Mantua in Banden . . .«)

Vás nespočetné voje,
jež v oběť padly jste,
z vašich mrtvol vrahové
slavili hody své.

Vy, jež reakce vášeň zlou
jste napájely krví svou —
[: vás v památce své chová
světový proletář. :]

Též vás, vy statné ženy,
jež v svatém nadšení
svá prsa stavily jste
puškám ku cílení,
jež ku ochraně dětí svých
jste v řadách byly ve prvních —
[: vás v památce své chová
světový proletář. :]

A vy krvavé stíny
zmučených dětí řad,
pronásledujte katy,
je plašte napořád!
Nechť před časem se třesou tím,
že zlé zas budem splácet zlým!
[: Vás v památce své chová
světový proletář. :]

Vás povražděné bratry
na valech Satorských,
na popravištích ulic
a tajně ve sklepích —
jiskrné oko, chladná líc,
zírali vzdorně smrti vstříc —
[: Vás v památce své chová
světový proletář. :]

Rudý zas prapor vztýčen,
jenž z vašich rukou pad —
hle, nových vojů opět,
je nespočetný řad!

Na troskách útrap k slávě vám
komuny nové vstane chrám.
[: Vás v památce své chová
světový proletář. :]

Napsal H. Greulich. Přeložil J. B. Pecka.

Zář svobody.

(Nápěv dle valčíku »Dunajské vlny«.)

[: Hoj, jaký to ryk,
jaký to hluk se ozývá,
proč ta zrádná duše vraha
strachem se zachvívá? :]

[: Svobody duch jest to, lidstva spása,
bratrství, rovnost a volnost hlásá,
jenž bledou tvář lidstva vyjasnit má,
práva jeho mu dá. :]

[: Dosti jsme dlouho trpěli,
v žalářích jenom úpěli,
protož svrhněme pouta ta,
hodná jen šíje otroka :]

[: Jen dítky Svobody [: vzhůru do boje! :]
Ať jednou dobudem [: lidstva pokoje. :]
Panství ať mamonu [: svrhneme :]
zvítězit musíme stůj co stůj. :]
[: Až rudý prapor jednou se přec vítězně vznese,
až mír a láska mezi národy zavládne:
pak jasná zář Svobody
ducha lidstva povznese;
pak více týrání, pláč a žal,
vzdychání na světě nebude. :]

Vojtěch.

To jsme rebelanti.

(»Hoj, Sokolíci, mužně v před! . . .«)

Hoj, proletáři, mužně v před!
zde řady tvé — jsou na pohled
jen samí rebelanti;
neb co z nich nyní vychází
je řadou velkých nesnází —
[: úřadům — rebelanti.:]

To zákona muž prál jistý:
Tihleti socialisti
to jsou jen rebelanti;
co se jich k soudu zákony
pro jejich rejdy nahoní —
[: to jsou jen rebelanti!:]

Nuž — a my na ta slova hned
podáme jemu odpověď,
jací jsme rebelanti;
kdo světu tady škodí víc
zda něčí pokrytecká líc
[: či my — ti rebelanti? :]

My chceme, aby člověk žil
tak, jak se prací přičinil,
tací jsme rebelanti;
by spravedlivou, skvělejší
svou žitím pouť měl vezdejší —
[: a to jsme rebelanti! :]

My odstraniti bídu chcem,
zlepšit poměry v žití svém,
tací jsme rebelanti;
my nechceme být na obtíž
ve stáří veřejnosti již —
[: a to jsme rebelanti! :]

Jsou mnozí lidé stíháni
pro zvířat kruté týrání,
jen my jsme rebelanti,
že nechceme člověka dát
ku smrti prací utýrat,
[: a to jsme rebelanti! :]

A když tak schůzí zákazy
se dělnický stav uráží,
jsme zase rebelanti,
proč chceme stejně zákon dát
pro každého zde vykládat? —
[: Ba, jsme to rebelanti! :]

My také tím svým učením,
že válku máme za zločin,
jsme pánům rebelanty;
chcem, by každý jen z práce žil,
ne z namáhání druhých tyl —
[: a to jsme rebelanti! :]

My nechcem, aby kapitál
krev z chudičkého lidu ssál,
tací jsme rebelanti;
my chudé béřem v ochranu,
jak sluší se přec křesťanu —
[: a to jsme rebelanti! :]

Až všichni budem v hrobě hnít,
to símě bude dále žít,
zas budou rebelanti:
přestojí statně hněvu vzdor
a řídit budou světa sbor
[: ti psanci — rebelanti!]

Yps.

K 6. červenci 1415.

(»Tisíc bojovných přísahalo reků. . . .«)

Hranice vzplála, tam na břehu Rýna,
na ní umírá dálné vlasti syn,
a vůkol něho mnichů rota líná
rouhavým smíchem velebí svůj čin!
A vy se ptáte, kdo v těch plamenech?
Toť Mistr Jan — toť nejslavnější Čech!

Však ještě žije k pomstě národ český,
ve hněvu svatém zdvihá rameno,
do té tmy bludů metá žhavé blesky
až tříští zpupné Říma temeno!
A v těchto jasných pravdy plamenech
žije nám Hus — ku věčné slávě Čech.

Zlomena hrůza popské kněžovlády,
mrakové mizí, zoře vzplanula,
na místě hranic pnou se barikády,
tyranstva zmije couvá ztrnulá!
Hoj, ne nadarmo zhynul's v plamenech
náš Jene velký — chloubo Čechů všech!

K. Tůma.

Když se národ ...

Když se národ přestal bát své vlády
tu začaly praskat staré řády
[: proletáři v jeden mžik
srazili se v pevný šik:].

Srazili se pevně ruku v ruce,
přední stráže duch a evoluce,
[: a bourali vesele
staré řády zpuchřelé:].

Potlačeným říkalo se chátra,
my však v každém viděli jsme bratra,
[: všem nám možno z oka číst
stejnou lásku, nenávist.:]

O jak vesele vždy ve svém kruhu
student, dělník zasedli si k druhu,
[a v místnostech bastily
písně naše proudily:].

Vrhali se na nás jako supi:
nejmilejší druzi v celách úpí,
[ústa jejich mlčí teď —
pomsta přijde naposled!:]

A to bude velká šťastná chvíle,
až se všichni pozdvihneme v síle
[: a zvoláme k alarmu
. . . . :]

Zavoláme, až se v separaci
mříže zlámou, plesnivé zdi skácí
[: a nové myšlenky zas
do boje povedou nás:]

Zavoláme, prapor rozvineme,
ruku k srdci, zbraň svou v dlaň stiskneme
[: a zvoláme: Tyran zhyň!
Pomstěn bude volný syn.:]

Napsal dr. Š. »Matice Svobody« č. 4. r. 1903.

Bratři, probuďme se již!

(»Bratři, rozveselme se . . .«)

Bratři, probuďme se již,
shoďme ospalosti tíž,
směle jen do zápasu
za svobodu chudasů.
Rudou vztyčme korouhev,
nelekej nás panstva řev.
Bratři, bratři, vstaňme,
trapičům se braňme,
ve svém boji neustaňme!

Všichni stejně zkoušíme,
všichni bídu snášíme,
všichni máme jeden cíl:
by lid volným, šťastným byl.
Úkol náš jest jediný:
Svoboda vší chudiny.
Bratři, bratři, vstaňme,
trapičům se braňme,
ve svém boji neustaňme.

Porobu svou poznejme,
ruce sobě podejme.
Doposud jsme otroci —
spojeni — jsme velmocí.
Když se dáme všichni v boj,
zničíme nepřátel roj.
Bratři, bratři, vstaňme,
trapičům se braňme,
ve svém boji neustaňme!

Nuže, v boj už spěchejme,
zastrašit se nedejme.

Vítězství nás nemine
a otro'tví pomine.
Nadejde svoboda nám,
přestane otrok a pán.
Bratři, bratři, vstaňme,
trapičům se braňme,
ve svém boji neustaňme!

Frank Hlaváček.

Rekrutská.

Když jsem já byl malý chlapec
neznali jste mne,
hurá, neznali jste mne!

Když jsem prosil o kus chleba
vyhnali jste mne,
hurá, vyhnali jste mne!

Sotva jste mne poznali,
na vojnu jste mne vzali,
bodejť by vám hrom zapálil
Vaše svědomí,
hurá, ...!

Nováček.

(»Včera jsem byl odvedený . . .«)

Včera jsem byl prostý občan —
dnes je ze mně mrtvý stroj!
kam mi kynou tam pospíšit musím
vrhnouti se v litý boj.

LIBRARY
UNIVERSITY OF ILLINOIS

Včera žil jsem s bratry v míru,
třeba měli jinou řeč.
Dnes stojíme jako nepřátelé,
připraveni v krutou seč.

Zazní povel, pušky třesknou,
vrchy chví se v hřmění děl,
proudy krve barví zemi správlou,
klesá řada mladých těl.

Dým se vznáší ku oblakům
až zaclonil slunce jas . . .
Proč se rveme jako dravci vzteklí —
ach, to neví nikdo z nás!

V, L. Liberté.

Z časů roboty.

(»Kolíne, Kolíne . . .«)

Plakala sedřená
vrásčitá matička:
na vojnu vzali jí
drahého synečka.

Do pestrých šatů jej
na rychlo oděli,
šermovat učili
s vražednou ocelí.

Chystej se, vojáčku,
chystej se do boje,
nepřítel vlasti tvé
nechce dát pokoje.

Pohaněl prapory
prý tvého knížete —
k pochodu polnice
a bubny zazněte!

Chystej se, vojáčku,
prolíti mladou krev —
ukrocen knížecí
jen tak být může hněv.

Padneš-li, slávu tvou
roznese světem zvěst:
za vlast, za knížete
umříti — velká čest!

Budeš-li mrzákem
bez ruky, bez nohy,
na prsou plech ztiší
tvůj povzdech, ubohý.

Flašinet, mošna, hůl —
toť konec písničky:
nad vojákem se, ach,
ustrňte, lidičky!

V. L. Liberté (F. Cajthaml).

Vojenská.

(»Chovejte mě, má matičko . . .«)

Chovejte mě, má matičko,
chudá, drahá má rodičko,
chovejte mě, má matičko,
celých dvacet let.

Až vy si mne vychováte,
lásku, sílu pro mne dáte —
obléknou mne v modré šaty,
dají bajonet!

Chovejte mě, má matičko,
chudá, drahá má rodičko,
chovejte mě, má matičko,
celých dvacet let.
Vše, co jste mně říkávala,
nad kolébkou zpívávala,
zůstane přec v tom mém srdci
neustále tkvět!

Chovejte mě, má matičko,
chudá, drahá má rodičko,
chovejte mě, má matičko,
jako z růže květ!
Vy jste chudá žena byla,
v srdce lásku k Volnu sila,
ta v mém srdci vypučela
v hrdý Volna květ.

Chovejte mě, má matičko,
chudá, dobrá má rodičko,
chovejte mě, má matičko,
jak ten rudý květ!
Ten květ mnohým pánům k zlosti
vzkvete za všech okolností;
neuvadne pod mundurem,
a obroste svět!

Vilda.

Vojáci.

(»Osmnáctá chasa, jaká je to krása . . .«)

Vojáci, vojáci,
naše drahé děti,
pro vás škoda není
pražádné oběti!

Blankytné kabáty,
šavličky po boku —
hojně se množíte
od roku do roku.

Kanony, flintičky,
koně a munice,
v kapsách nám odlehčí
na konec nejvíce.

Však bez vás, vojáci,
šlo by to proklatě,
nebyl by pořádek
v obci ni ve státě.

Na ruby obrácen
byl by hned celý svět —
ó, budiž požehnán
vojenský bajonet!

Vojáci, vojáci,
z naší krve děti,
věrně nás držíte
v železném objetí.

V. L. Liberté (F. Cajthaml).

Píseň našich tělocvičných jednot.

(Věnována »Děln. tělocv. jednotě v Plzni«.)
(»Lví silou, vzletem sokolím . . .«)

Hoj, druzi, svoji tužme páž,
v před hrdě kráčejme!
Nad námi vlaje prapor náš,
svou píseň zapějme!
Nedbejme sterých obtíží,
lid na nás s chloubou pohlíží.
Ten nepřítelem naším jest,
kdo lidu ublíží!

Nám patří světa budoucnost,
náš prapor zvítězí!
Lid tiše snášel — dlouho dost,
otroctví řetězy.
Však již se zvedá ku boji,
v němž vítězně též obstojí:
Vždyť dáme krev i slední vzdech
za Volnost za svoji.

Odbojná píseň v širý kraj
se světem rozletí.
Náš rudý prapor směle vlaj
v budoucí století!
Kde lid v svém boji umdlí snad,
tam spěšme, jako pevný hrad
v šik k obraně se seřaďme,
za Volnost bojovat!

Vilda.

Vzhůru, bratři!

(»Hej, Slované . . .«)

Vzhůru, bratři, doba vzchází,
kdy nás třeba jesti.
Ze všech koutů v celém světě
důležité zvěsti:
oznamují nové hnutí
k domožení práva.
Na troskách ať vyssávání
panství lidu stává.

Dlouho vládla strašná křivda
popy posvěcená.
Dlouho mřela ve poddanství
třída zubožená.
Již však zahřměm rozhorleně:
Nedáme se dříti!
Vlastní svůj že krvavý pot
nebudeme píti.

Hlad se vtírá v řady naše,
vyvolává hnutí.
Bezměrná lakota pánů
k obraně nás nutí.
Pozor, páni! Bída volá! —
Odveta se blíží!
Proletáře kletba dávná
hájení vám ztíží.

J. B. Pecka.

Povzbuzení.

(»Černá vlna na bílém beránku . . .«)

[: Volně, směle, hoši, zapějme si! :]
trampoty zapuďme, línými nebuďme,
srdce zavýskne si!

[: Paže naše z ocele je lita, :]
nežli vlas sšediví, nechť dokáže divy
vůle pospolitá.

[: Hrdě hajme svoje práva svatá! :]
překážek nedbejme, povinnost konejme,
svitne Volnost zlatá.

[: Nechať dosud pouto ruce svírá! :]
jednou je setřesem — k Volnu se povznesem,
v tom jest naše víra!

Vilda.

Horníkovy vzdechy.

(Kde že mám pluh svůj první zasadit)

Tam hluboko ve temném lůnu země,
noc temná kde panuje stále jen,
tam plahočiti, dříti stále je mně,
o zlatý slunka svit jsa oloupen.
A vůkol mne se neustále zdvihá
smrtících plynů, prachu celý mrak
a ze všech koutů šachty na mne číhá
ukrutné smrti ledovitý zrak.

A život můj, ač v nebezpečí stále,
a poklady ač cenné dobývám,
přec utiskován, týrán neustále
a při práci i často hlady lkám.
A žádám-li já větší skyvu chleba,
tu posměch, hrozbu pro mne mají jen;
ač dobře ví, že mne je k tomu třeba,
by měšec jich byl zlatem naplněn.

Však, bratři, nechť již pánů tyranie
v nás ubíti se snaží lidský cit;
přec v našich srdcích lidské srdce bije,
jež touží spatřit zlatý slunka svit.
Nuž, tedy vzhůru, ruce dejme k dílu,
a bojujme za naši svatou věc!
Spolehněme se na svou vlastní sílu,
pak lidskost zvítěziti musí přec.

Fr. Klátil.

Bratři, šije vzhůru!

(»Holka modrooká . . .«)

Bratři, šije vzhůru
a zaplašme s čela chmůru,
bratři, šije vzhůru,
ať náš zvučí zpěv.
Dosti nářků, dosti vzdechů,
ztratili jsme bez úspěchu —
bratři, šije vzhůru:
z písně nechť hřmí hněv!

Kam se noha šine
dělník pro zisk cizí hyne,
kam se noha šine
čeká hlad a hrob.

Lidsky chcem-li všichni žíti
před úklady nutno bdíti —
kam se noha šine
musí na stráž rob.

Proto svorně k práci,
ať se panství zlata skácí,
proto svorně k práci,
vedle druha druh.
Potom zmizí z naší písně
bledý hněv a výkřik tísně —
proto svorně k práci,
volnosť je náš bůh!

V. L. Liberté.

Povzdech proletáře.

(»Zahučely hory . . .«)

Sehnula se šíje,
zbělely mi vlasy —
[:kam jste odletěly:]
moje mladé časy.

Uprchly jste valem,
nepoznaly štěstí —
[:již se noha šine:]
hrobu na rozcestí.

Z mozolů a potu,
z pilné těžké práce
[:hodovali páni,:]
stavěli paláce.

A ta moje mladost
odkvetla ve dření;
[:za odměnu bída:]
zuby na mne cení.

Teď ochably svaly,
hlad mne světem honí
[:a okov rezavý:]
dál na údech zvoní.

V. L. Liberté.

Kde domov můj?

Kde domov můj?
Kde vlast je má?
Tam, kde národ v lásce žije,
v poddanství nesklání šíje,
kapitálu na úkor
člověk kde je volný tvor:
Tam ta země je mou vlastí
tam v tom ráji domov můj.

Kde domov můj?
Kde vlast je má?
Tam, kde úcta k práci vládne,
kde i poměry jsou řádné,
podle mravní zásady
mamon nemá výsady:
Tam ta země je mou vlastí,
tam v tom ráji domov můj.

Kde domov můj?
Kde vlast je má?

Tam, kde lidé žijí v míru,
meč odloží, drží lýru,
knihy, pluh a nástroje,
s nimiž táhnou do boje.
Tam ta země je mou vlastí,
tam v tom ráji domov můj!

Leo Kochmann.

Máj.

(»Přijde jaro, přijde . . .«)

Světem šum se nese
a slavnostní ráz,
prsa proletáře
volně dmou se zas.
Utich hukot strojů,
v průmyslu je klid —
dnes svátek svůj slaví
pracující lid!

Dnes vůli a sílu
na jevo dává,
a každého bratra
svého poznává.
Dnes se v celém světě
lid ten sbratřuje,
a na pochod velký
se připravuje.

Neskrývá svou bídu
více tajemně,
leč na ni žaluje
sobě vzájemně;

cítí, že si brzy
dobude ten ráj,
kdy nastane stálý
pravý, nový máj!

V. L. Liberté.

Sedláček oře . . .

(»Na Bílé Hoře . . .«)

Sedláček oře —
páni „nahoře“
ti mají kapsy
hlubší než moře!
Přičiň se, hochu,
přičiň se trochu,
na sklizeň čeká kdos!

Čeká pan berní,
lichváři věrní,
a na desátek
pánové černí.
Jen tuž se silně,
všem vyhov pilně
jez kůrky a choď bos.

Sedláček oře,
má velké hoře —
ze statku prchá
až tam za moře . . .
Dělí se: berní,
lichváři, černí — —
zbude-li po něm cos.

V. L. Liberté

Náš pan farář.

(»Chodíval k nám, chodíval . . .«)

Náš pan farář v neděli
o všeličemž káže,
však na socialisty
nejvíc má kuráže.

Chtěj' prý lenost, dělení,
taky volnou lásku,
od pánů se nedají
vodit na provázku.

Milý pane faráři,
škoda toho nářku —
starejte se raději
o vaši kuchařku.

My se nestaráme též,
kdo vám stele postel —
proto vy se modlete,
k tomu máte kostel.

V. L. Liberté.

Písnička.

(»Stojí hruška v širém poli . . .«)

Já vás viděl, pane farář,
v zahradě,
jak jste Mařce „hledal důlek
na bradě“.

To vám radím, pane farář,
nechte být!
Sic bych vás moh' ještě jednou
posvětit!

Starejte se radši o své
ovečky,
selské holky jsou pro selské
synečky!

Foltýn.

Syn z lidu.

(»Tážete se, proč jsem Slovan . . .«)

Tážete se, proč já nechci
chválit vaše zásady,
proč pohrdám stříbrem, zlatem,
haním vaše výsady?
[Dělník otec, prostá máti
učili mne rovnost znáti!]

Tážete se, proč já svoje
zastávám přesvědčení
a proč nenávidím vaše
týrání a mučení?
[Dělník otec, prostá máti
učili mne volnost znáti!]

Tážete se, proč já lnu tak
láskou svou ku každému
a proč z dálky už se vyhnu
jen boháči hrdému.
[Dělník otec, prostá máti
učili mne lidskost znáti!]

Charles.

Píseň chuďasů.

(»Když jsem já byl malý chlapec, neznali jste mne . . .«)

Když jste práva rozdávali,
neznali jste mne,
hurá, neznali jste mne!
V lidomorny jste mne hnali
i v šachty temné,
hurá, i v šachty temné.
Za mé potoky potu
zříte ve mně holotu,
kterou šlape vaše pata
z pouhé bujnosti,
hurá, bez vší milosti.

Sotva trochu povyrostu,
zbraň už musím nést,
hurá, zbraň už musím nést,
abych hájil svojí krví
vaší vlasti čest,
hurá, vaší vlasti čest.
Poutám síly přírody,
zajistit vám výhody,
za to musím u vašich vrat
hledět na váš ples,
hurá, hladovět jak pes.

Když své síly zanechám vám
za nedlouhý čas,
hurá, za nedlouhý čas,
za vrata mne vyhodíte —
odměna od vás,
hurá, odměna od vás.

Já jen dlouho vztek tajil,
mužně jsem se nehájil —
nyní ale domáhám se
upíraných práv,
hurá, nechci mít váš mrav.

Vzhůru, bratři, doba volá,
volnost kyne nám,
hurá, volnost kyne nám.
Budujme jí ve svých srdcích
již důstojný chrám,
hurá, již důstojný chrám.
Nebudem pro jiné dřít —
jako lidé chceme mřít,
pod naším praporem rudým
spějme k zápasu,
hurá, my rod chuďasů!

V. L. Liberté.

Píseň starého proletáře.

(»Sedm let jsem u vás sloužil . . .«)

Celý život jsem pracoval,
pro pána se plahočil,
teď ve stáří však najednou
pěkně se mnou zatočil!

Všecko jsem mu obětoval
v ponížené ochotě,
za to všecko namáhání
vysloužil jsem — souchotě!

Co jsem v žití strastí zkusil,
žádný ani nevěří;
když už teďka dřít nemohu —
vyhodil mne ze dveří!

Bodlák.

Svoboda a rovnost.

(»Ach není tu, není . . .«)

Svoboda s rovností jsou hezké květiny,
škoda, že u nás se špatně daří.
Bodáky, ručnice, pouta i trestnice
stínem svým jejich květ jak mor maří.

Svoboda s rovností kvetou jen pro pány,
chudí jen z povzdálí na ně hledí;
chtěj'-li je trhati, zákony převrátí,
a za to ve chládku dlouho sedí.

Svoboda s rovností v zákonech ukryty,
jak duchu času jest nyní třeba.
Reptáš-li jen slovo, dostaneš olovo,
neb chceš-li větší kus dostat chleba.

Svoboda s rovností i chudým rozkvetou,
až všichni k sbratření spojí ruce.
Pak chrám lži rozmetou i jha tvrz prokletou,
tak v ráz učiní své konec muce.

V. L. Liberté.

Ku předu, ženy . . .

(»Zapádá slunko svobody zlaté . . .«)

Ku předu, ženy, povinnost volá,
stavme se s muži v jediný šik.
[Tak naší moci víc neodolá,
co naší bídy pravý jest vznik.]

Pro blaho dětí, pro volnost svoji,
vztyčujte prapor vzkříšení již.
[Jen směle dále, k svatému boji,
„Volnost“ nám heslem, co jiným kříž!]

Vždyť dosti dlouho ve spánku dlela
žena pod jařmem ji tížícím,
[proč ona také chtít by neměla,
co štěstí nese všem trpícím?]

Již vzhůru, družky, k našemu cíli,
kde kyne vstříc jen Svoboda nám!
[Nemeškej žádná již ani chvíli,
budujme s muži pro ni již chrám!]

Vilda.

Píseň žen.

(»Zapějme si píseň, bratří . . .«)

Zapějme si píseň, ženy,
nechať zmizí z prsou steny,
v před pod rudým praporem!
Byť i žalář pro nás měli
a v poutech nás vléci chtěli —
v před s nadšení zápalem!

Třeba slabé naše páže,
cit nám přec bojovat káže
s muži stejně, po boku!
Dosti již jest utrpení,
nechať se jen v blaho změní,
v prospěch práce otroků!

Práva nám zde upírají,
se všech stran nás potírají,
jsme jen práce otroky!
Vůlí naší bědy zkraťme,
ústrky jim jednou vraťme
do jednoho s úroky!

Vraťme blaho našim dětem,
zahýbejme celým světem,
učme děti volnosti!
Vždyť žádáme, co nám patří! —
Vzhůru k činu! sestry, bratři —
nežádejme — milosti!

Pějte, ženy, píseň svoji,
mužně k práci — mužně k boji,
nenechte se pokořit,
stejně s druhy, družky milé,
nemeškejte ani chvíle
volnost lidu vydobýt!

Vilda.

Když jsem plela len.

Z Líšně na Moravě.

Když jsem plela len,
nevěděla jsem,
že na vojno verbovali,
potěšení mý mně vzali,
nevěděla jsem.

Sloužil jsem u sedláka . . .

(Česká.)

Sloužil jsem u sedláka,
sedlák je šelma velká,
ráno časně vstane,
běží do maštale,
ptá se hned na pacholka,
velká-li je řezanka.

„Řezanka jako palec:
pacholče, tys nedbalec!“
Pacholek vyskočí,
kloboučkem zatočí:
řezanka jako kroupy,
sedláče, ty jsi hloupý!

Sedláče, když nejsi pán:
řezej si řezanku sám!
Já se budu dívat,
jak ti bude lítat
řezanka od stolice;
já půjdu k své panence.

Vláda světa.

I.

Peníze.

Nápěv složil Jos Vorel.

Že peníze světem vládnou,
staré přísloví;
že se jimi divy stanou,
každý chlapec ví:

s chuďasem je nyní amen,
ten jen aby lámal kámen;
nuzota,
žebrota,
patří do kouta.
Jen kdo peníze má,
ať si na pána hrá,
jen ten, jen ten
ať si na pána hrá!

Přijde-li kdo do hospody,
třeba tulipán,
ať se nenosí dle mody,
vidět, je-li pán;
šenkýř hned sejme čepičku,
vítá hosta, dá hubičku;
poručte,
co chcete,
vše dostanete.
Jen kdo peníze má atd.

Boháč žádá-li o ruku
děvčete jak květ,
třeba již nosil paruku,
hned je přípověď;
matka mu hned pochlebuje,
dceři dědka vychvaluje:
Toničko,
dceruško,
to je terničko!
Jen kdo peníze má atd.

Proto mi vždy dával radu
starý kmotr Vít:
Kdo chce vzhůru nosit bradu,
žoldy musí mít;

ale který pána dělá,
v kapse při tom souchotě má,
tomu dát
kolikrát
za den baštonát!
Jen kdo peníze má atd.

J. Marek

II.

Kapitalism.

Že kapitál světem vládne,
každý dnes již ví;
že nezná ohledy žádné,
chuďas vám poví.
Dělník jest jen živým strojem,
vyděračů stálým zdrojem,
z nějž chce brát plutokrat
zisk denně stokrát,
Jen kdo boháčem je,
ve světě panuje,
jen ten, jen ten
ve světě panuje.

Boháč, ač nic nepracuje,
žije v přepychu,
neb on dělníky zkracuje,
dře bez ostychu.
Co tito jen stále tvoří
a při tom se bídou moří,
bohatec, bohatec
plní svůj měšec.
Jen kdo boháčem je,
ve světě panuje,
jen ten, jen ten
ve světě panuje.

Proto, chceš li, lide práce,
svobodně též žít,
musíš své organisace
pohotově mít;
v těch soustředit svoji sílu
a pak se dát chutě k dílu:
špatný řád, napořád
v rumy rozbourat.
    Pak vzejde i nám čas,
    budem svobodni zas,
    jen pak, jen pak,
    budem svobodni zas.

Frank Hlaváček.

III.

Svindl.

Že pan Švindl světem toči,
také každý ví,
a že kouká lásce v oči
i Amorkovi:
spojí-li mladíka s babkou
aneb dědka s mladou žabkou,
tu ihned zpívá svět:
„Kam s tou láskou teď?"
„ „I k panu Švindlovi!" "
hned Amor odpoví,
„ „Tam se z praxe
všem láskám vyhoví! " "

Též i tak pan Švindl řádí
při všech stavbách teď:
povrch mnoho je parády,
však uvnitř ta zeď
pevnou ne „jak můry hradné,"
ale tak, že brzy spadne,

a ten trám hrozí nám:
že se bojí sám!
A slavná komise,
ta pravdy doví se
až v rum ten dům
co chamraď sboří se.

Místo kávy cikorie
též prý dobrou jest,
a „Jägrovka“ z bavlny je
dobrou — na mou čest!
Ze syrobu rafináda
a — na mlíčku je paráda
z potaše a sody
a spodek z vody!
A Svindl přec praví:
„Ať slouží ku zdraví!“
Hepčí! Hepčí!
To vše nás zotaví!

Franciklet.

Hymna Číňanů.

(»Na tom pražském mostě . . .«)

V našem čínském ráji
blahem se opájí
každá duše poddaného
jako slavík v máji.

Či nám něco schází?
Rostem jako mlází,
z překvapení a radosti
nikdo nevychází.

Každý má svou práci,
která se vyplácí:
to, co pilnost vydělala,
lenost zas utrácí.

Včela létá v luhu,
rolník dře u pluhu,
ministři se přičiňují
u státního dluhu.

Dělník starý, mladý,
zná tovární vnady
a má právo hubu držet
a umříti hlady.

Kdo byl tuze pilný
a má pytlík silný,
ten je vzorem všech mudrců,
ten je neomylný.

Máme hezké školy —
a jen srdce bolí,
že dle přání černých pánů
neučí v nich holí.

Máme konstituce,
vojsko, kontribuce,
máme též absolutismus
na zlé „vnitřní“ škůdce.

Ba, jsme věru páni,
třeba rozedráni:
šavle, kropáč, piklhaubna
před vším zlým nás chrání.

Z čínštiny přel. V. L. Liberté.

Santa Lucia.

Kuchařka Mandi
moc milovandi
pana farařia
ve dne v nocia,
malér se stanio,
Mandi odjedio,
hned do Prahia!
Santa Lucia.

Kaplando Flando
rád ženské mando
na randé chodia
do kvartýria,
pan manžel zlobenti,
hřbetia rozbenti!
Ježíš Maria!
Santa Lucia!

Foltýn.

Valašská.

[: Za stodolenkú za našú:]
[: tam by svěčalo salašu.:]

Tam by svěčalo bačovať,
hezké děvčátko milovať.

Aj hájek, hájek, hájíček,
porubal sem si malíček.

Má milá mně ho vázala
a přežalostně plakala.

Neplač, má milá, nebolí,
šak sa malíček zahojí!

Za dva měsíce neb za tři
bude malíček jak patří!

Za dva měsíce neb za pět
bude malíček jako květ.

Néni na světě farářa,
co by si držál kuchařa.

Farář si drží kuchařku,
aby mu stlala postýlku.

Kdo tu postýlku ustýlá,
také s farářem léhává.

Veselá bída.

(Z Erbena.)

Bratři, bratři!
        buďme jen veseli,
bratři, bratři!
        radujme se:
nouze nám přestala,
bída nám nastala,
bratři, bratři!
        radujme se.

Vdání a ženění.

(Z Kollára.)

Mládencoví čože?
Oženit se muože:
    ale diovka nie tak,
    musí doma čekat,
dokud dakdo prijde.

Žebrákovo štěstí.

(Z Kollára.)

Já biedný žebráčík,
muoj priatel mesiačík,
priatelka palička,
stodola kapsička.

Prahy, mosty, stromy,
to jsú moje domy,
smrti se nebojím,
o pohreb nestojím.

Havíři.

(Z Erbena.)

Vy havrani umazaní!
Kdo by k vám šel do díla?
Ve dne v noci pracujete,
máte těžká kladiva.

Ta neděle, krátká chvíle,
tu se dobře vám daří,
tu se pěkně vystrojíte,
chodíte jak písaři.

S pannami se vodíte,
po hospodách chodíte:
a když přijde pondělíčko,
z s do díry musíte.

Pekař.

(Z Erbena.)

Pekař peče housky,
uštipuje kousky;
pekařka mu pomáhá,
uštipujou oba dva.

Sedlák šelma.

(Z Erbena.)

Sedlák boží stvoření,
šelma od narození;
před knězem kleká,
před pánem heká,
v hospodě se opije,
chalupníky vybije.

Porada.

(Z Erbena.)

Já jsem holka mladá,
vdala bych se ráda:
když nemám povlaky,
peří do nich taky,
jaká pro mne rada?

„Na to nic nedbejme,
jen se přece chtějme:
sešiješ podslamky,
nasypeš řezanky,
nic si nestýskejme!“

Hej, hore háj, dolu háj . . .

Hej, hore háj, dolu háj,
hore hájom chodník;
[:môj otec bol dobrý,
já musím byť zbojník.:]

Hej, já musím byť zbojník,
bo krivda veliká;
[:neprávosť u pánov,
pravda u zbojníka.:]

Hej, pravda u zbojníka,
cíti krivdu s vami
[:a keď jej niet rady,
ráňa ju guľami.:]

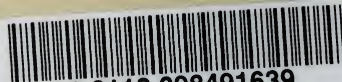
Vysvětlení notových značek a zkratek.

p = piano, tiše
pp = pianissimo, velmi tiše
f = forte, silně
ff = fortissimo, co nejsilněji
mf = mezzoforte, prostředně silně
sf = sforzato, s důrazem
< = crescendo, sesilovat
> = decrescendo, seslabovat
marcato = výrazně
dim. = diminuendo, seslabovati.
Andante = zvolna
𝄐 = corona, prodlouženě
sosten. = sostenuto, zdržovati
rit. = ritenuto, zdržovati
poco sosten. = poněkud volněji
poco rit. = znenáhla zvolňovati
a tempo = předešlým rytmem
animato = oživeně, živě
poco animato = poněkud živěji
Marcia = pochod
Fine = konec
da capo al Fine = opakovat od začátku až ku znamení fine.

Oprava. V druhé řádce »Předmluvy« omylem octlo se slovo »(anthologie)« na nepravém místě. Věta ta má zníti: »Není to tudíž úplná sbírka všech našich písní, nýbrž výbor nejlepších písní (anthologie)« atd.

OBSAH.

Seřaděno abecedně podle začátečních slov písní.

3 0112 098491639
